

PREDICATORIULU

Sateanului Romanu.

FOIA BASERICÉSCA

pentru predici si articlii din sfer'a besericésca.

Striga cu taría si nu incetá
Cá trimbiti'a-ti inaltia vócea t'a!
Isaia c. 58 v. 1.

Cuventu funebreale

rostitu la inmortentarea teologului **VASILIU LADISLAU RAUSU.**

(Urmare si fine.)

Astadi deplangemu, tristi ascultatori, pierderea unui teneru, carele se cuprendé si pregaté la inalt'a deregutoría a preotíei, se pregaté a fi aperatoriu dogmeloru basericeii, vestitoriuu Evan-geliulu; acestu teneru erá, carele iubiá ce e mai scumpu in lume: parenti, baserica si religiune, — sperantiele lui inse remase desierte, si mormentulu i-se facú patria, mama si mirésa.

Si cene e acestu teneru, acáruu'a pierdere o deplangemu in acestu momentu?

Acestu trupu intensu inaintea nóstra e a Reveritului Domnu Vasiliu L. Rausu, mutatu din acésta viétia, la 29 Decemvrie a. c. st. n. la 7 óre a. m., in etate de 23 ani.

Acestu teneru se nascú in an. 1852 in Babeni, Distric-tulu Chiorului, s'a crescutu din inceputu cu mare ingrigire sub conducerea parentiloru sei Gavrilu si Mari'a, mai tardiu ajutatu de pré iubitulu si generosulu seu unchiu, Spectatulu Domnu Vasiliu Buteanu jude reg. in Siomcut'a-mare; a inceputu

scólele normale in Bai'a-mare, unde absolvendu VI clase gimn., s'a dusu pentru frecuentarea celoru dóue in Clusiu, — in anulu 1872 prin maritulu Ordenariatu fú primitu de alumnu — teologu in institutulul nostru domesticu, aici cu cea mai mare diligintia si succesu laudaveru a absolvatu dóue cursuri; candu dupa unu morbu indelungatu de plamani 'si dede sufletulu seu celu bunu si nobilu in manile Creatorelui. — Acestu teneru a fostu o capacitate escelinte — rara — cu semtieminte nobile si cu vointia tare. Nu multu inainte de acést'a infloriá pre faci'a lui ros'a sanetatiei, nevinovati'a interna 'si reversá radiele sale in ochii lui suridiendi, cu unu cuventu tótã fienti'a lui démna de iubire, erá esemplariulu unui teneru escelentu si de mare sperantia, — si acum, ah! in restempu de câte-va septemane a se vescedí, nemicí si a morí; acést'a e o scena de totu intristatória si patrun-dietória! Cunoscú plecarea si dorulu, tristi ascultatori, dar' cu dorere cutezu a priví preste intrég'a adunare, cà-ci vedu, cà neci unulu nu e fora de compatinire sincera facia de repausatulu, pre care-lu vedemu, cà mórtea si-a chiamatu se-i fia lui tata, si putrediunea se-i fia mama si sora; care cá flórea a infloritu, cá érb'a s'a taiatu si a lapedatu tóta frumseti'a topita in mormentu, care alalta-ieri s'a nascutu, ieri a traitu, si adi nu mai este. — Asia e fratiloru! Amiculu nostru nu mai este; acésta planta dom-nedieésca si-a inaltiatu viersulu nemoritoriului seu sufletu in ceriu langa tronulu celui eternu — loculu destinatiunei sale; éta cà s'a mantuitu de chinuri, de necasuri si dorere, mai multu nu potu se-lu ranésca si se-lu sagete, pentru elu acumu mormentulu e lo-culu celu mai fericitu, in care a apusu dupa unu suspinu si sufe-rentia mai indelungata pre tristulu patu, — adi radecinele pieri-toriului seu trupu le intende in pamentu, de unde a fostú creatu.

Tristi ascultatori! Nemicu nu ni-e nóue moritoriloru mai pretiuitu, decatu ace'a ce numimu viétia, care ori câtu ar' fí de povorósa, ori cu câte necasuri si neajunse impreunata, totusi

ne vene cu greu a o parasí, pentru ace'a chiaru singuru cugetulu despre mórte acum ne causéza cea mai mare neodichna in sufletele nóstre, infaciosianduni-se in cele mai negre colori ; cu adeveratu mórtea ast'feliu ni-se infaciosiédia si in aparintia ni-e spaimantatória, pentru-cá ea rumpe cea mai santa legatura a iubirei deintre parenti si fii, si éra din contra intre fii si parenti, — ea desparte pre amicii cei adeverati, pre cari nu i-a potutu despartí neci o calamitate a unei vieti nefericite, cu unu cuventu mórtea ni se pare a fi unu reu absolutu. Inse Tr. asc., de-sí mórtea asia ni se infaciosiédia, totusi ea nu e alta, decatu unu bene ; pentru-cá prin tr'ens'a incetéza dorerile ori-si-cárui nefericitu, care n'a potutu in tóta viéti'a sa se aiba, decátu óre de disgustu si amaratiune, prin trens'a vede orbulu lumin'a, si persecutatulu de sórte se mantuesce.

Me veti reflectá dóra, tristi ascultatori, cá dóra acestu teneru a fostu fora indurare pré de tempuriu smultu din gradin'a vietiei acesteia, inse ve aduceti amente, cá toti cáti se nascu urmédia a si morí. Cu adeveratu pucine díle a petrecutu acestu teneru in valea acést'a a plangeriloru, dar' de ar' fi petrecutu de trei ori seau de patru ori atât'a, totusi si atunci ar' díce cu santulu Jobu : cá : „omulu nascutu dein muiere are pucine díle aici pre pamentu!“

Santulu Jobu 'lu numesce pre omu : pamentu nascutu din muiere, pucinu vietuitoriu, plenu de manía si de multe doreri, care vietuiesce pururea temendu-se, cá-'lu va parasí lumea, dar' nu numai atât'a e omulu, — elu e mai multu, — e fíiulu grigei pana-ce e pre pamentu, cá de-sí tóte-'lu parasescu, acést'a singura e, care nu se departa de elu, — e fíiulu doreriloru, care intra in lume sperandu, si ésa din ea insielatu ; toti au partea s'a din diu'a esirei din pantecele mamei loru, pana in diu'a re'ntórcerei la mam'a tuturoru, toti au parte de dorere, de ale carei rane ostenitu intru suspinulu seu, spala in tóte noptile patulu seu si cu

lacreme ascernutulu seu 'lu uda. — Totu in sant'a scriptura aflamu, că omulu se dice a fi servitoriulu, pre care domnulu l'a tramisu aici in piatiulu celu mare alu lumei acestei-a, că, cu talantulu datu lui, se agonisésca pre sém'a s'a comori, pre cari neci rugin'a nu le strica, neci furii nu le sapa si fura, — si cu adeveratu servitoriu e omulu aici pre pamentu, carele vene intr'asta tiéra streina că unu caletoriu, unde de-o parte-i stà viéti'a, de cea-lalta mórtea, din cóce e fericirea — raiulu — din colo piedéps'a — iadulu — din cari dupa placu se-si aléga; dar' vái servitoriului celui lenesiu si viclénu, care cu talantulu datu lui dela Domnedieu nu agonisese nemica ci se re'ntórce cu elu ruginitu!

Apoi spunetî-mi voi moritoriloru, că dupa-će tóte câte suntu sub sóre suntu numai desiertatiuni, ce-i ajunge omului din tóta ostenél'a, cu care se ostenesce? Au nu v'ati potutu convinge, că lumea e numai unu cuibu de doreri, locasiu de desiertatiune, lupta fóra de sférsitu, in care cu câtu se lupta omulu mai multu, cu atât'a invinge mai pucinu? Spuneti-mi dara, că acést'a e fericirea? Si acestea-su bunatatile lumei acestei'a? Oh, amaru ne insielâmu!

Venimu in lume că se cumperâmu; si ne reintórcemu insielati, — venimu in lume că se cercâmu fericire, si ne reintórcemu cu multu mai nefericiti, — venimu in lume cu sperantia de a aflá tóte, si ne reintórcemu cu nemic'a, — ne alipimu de dens'a că se ne vindece ranele, si ne reintórcemu raniti de mórte.

Vedeti dara, că plangundu intrâmu in lume, plangundu o si parasimu; — spariâti amu intratu in lume, spariâti esîmu dein dens'a, că-ci cugetandu faptele trecutului nostru celu plenu de amaratiune, — numerandu ostenelele ce le-amu pusu pre altariulu lumei, nu aflamu neci unu fruptu, — cautandu in dreptu pre brasdele acestei vieti, le vedemu nedusite de neghin'a ce o-amu semenatu prin nepasare facia cu cele venitórie, — spariati ne dâmu suflarea cea mai de pre urma, că-ci présemiendu apropia-

rea secerisiului, ne cuprende grigi'a, óre avé-vomu ce secerá? — Frica si cutremuru strabate in ór'a mortiei tóte membrele nóstre, ca dupa-ce ne-amu reintorsu dela lupt'a inceputa cu nascerea si sférsita cu mórtea, nu scimu óre fi-vomu vrednici a primí coron'a de triumfu, si óre luptátu-ne-amu de ajunsu, cá se potemu cuprende imperati'a, care ar' fi trebuitu se ne nisuimu a o ajunge.

Déca acestea tóte suntu adevaturi cá acelea, cari nu se potu restorná, déca toturoru ne cauta se morimu, pentru-ce ne alipimu asia mortísiu de acestea pamentesci, cari ne retragu dela cele cecesci? Pentru-ce nu ne pregatimu de tempuriu spre ace'a óra, care toturor'a ni-e necunoscuta, candu pré bene scimu, cà seau mai curundu seau mai tardíu, trebue se ne reintórcemu in mormentu, in acelea locasiuri tacute, unde se odihnescu trupurile mosiloru si stramosiloru nostri, si unde voru se se odihnésca de adi inainte si osamentele acestui teneru, care jace inainte! — Se ne aducemu amente, Tr. Asc. cà, candu sufletele si-au indeplenu misiunea, cu care le-au insarcinatu celu Afotu-potente, trebue se se reintórca la acelu bunu Creatoriu, si candu sosescé ór'a, in carea sufletele celoru ce amu iubitu calatorescu acolo, unde le chiama parentele loru, de-sí cu adeveratu e. dorerósa pentru cei ce remanu, tctusi trebue se ne resignamu in voi'a lui Domnedieu, care singuru dispune preste mórte si viétiá.

Privindu la tene, oh mormentu plenu de dorere, plenu de plangeri si suspinu, ni-se sfasia anim'a, sciendu cà inca neci nu te-ai uscatu bene de lacremele nóstre, cu cari te udásemu acum e anulu, si acum prin despartirea sfasiatória de anima a acestui teneru éراسi se te udamu? — Asia e! Tóte au capetu, câte au inceputu, numai tu mórte nu vrei se incetedi a mai duce in mormentu, nu! nu, ca éta éراسi ne afflamu intr'unulu dein acele momente, in care trebue se pëtrecemu in sinulu teu pre unu teneru de mare sperantia din numerulu alumnatului acestui institutu!

Sufletulu a parasitu acestu trupu, e chiamatu la Tatalu sufleteloru, cà-ci misiunea pre acestu globu si-a terminatu, sufletulu lui acum'a intielege cu deplinitate gresiél'a nóstra cea mare, de a numí viéti'a acést'a „fericire“, acum'a precepe si ne spune, cà viéti'a incepe numai dein acelu momentu, preste care densulu trecú ieri demanétia; densulu trecú din mórte la viétia si de pre pamentu la ceriu, pentru ace'a neci e de plansu; — suntu de plansu inse acei parenti, cari-'si pierdura pre acel'a, ce le erá lumin'a ochiloru, pre acel'a ce le compuné buchetulu gloriei loru, forá cá se fia fericiti de a-lu poté petrece la locasiulu seu celu vecinicu.

Veniti dar' voi Tristi Ascultatori! si ve uitati unde jace speranti'a si ajutoriulu aloru nesce bieti parenti, cari credeau a-lu avé, candu i-i va apesá sarcin'a betranetiei, — vedeti unde-i resplat'a lucrariloru, osteneleloru, nesuintieloru si trudeloru, incependu dela léganulu lui pana acum'a — indreptate numai de a-lu poté ferici pre elu, — éta tóte acele se paru a fi fostu zedarnice; speranti'a loru se nemicira, planurile ce le avéu in fericirea lui se respira, mangaiarea se stensera, si proptéu'a, pre carea credéu cà-'si voru radiemá odata slabitiunea adunciloru betranetie — apúsera in mormentu!

Dormi! Dormi amice si te odihnesce, pléca in pace catra mormentulu teu, inse te mai reintórce odata si-'ti privesce parentii, pre cari-i lasi intr'o dorere fora margini, intr'o intristare fora de asemenare, in acàror'a anima lasi o rana nevindecata, — te reintórce si vedi cum lasi pre maic'a-ti fora mangaiare si pre tata-ti intru atât'a suspinu, — te róga de celu atotu-poternicu, care singuru e in stare a usiorá atât'a amaratiune, cá se tramita in loculu teu mangaiare si cá se le vindece animele ranite de dorerea amara a despartírei tale!

Dormi! Dormi acumu in pace, cà-ci dulce e repausulu celui ce ostenesce; — dormi in pace! cà-ci dulce e si repausulu teu

departatu de valurile lumesci, viéti'a mai îndelungata póte nu ar' fi fostu pentru tene alt'a, decâtu unu síru lungu de trude si de necasuri; de amaratiuni si intristari!

Aduti amente, — si cu elu deinpreuna toti pamentenii, cari nu suntemu alta, decâtu pulvere si cenusia, — cá trebuie odata se ne plecàmu capetele cu umilintia inaintea acelui'a, carele singuru numai póte dispune preste sórtea si destinele moritoriloru, si déca nu esista putere omenésca, care se póta delaturá lovierea sortiei odata intemplata, si care vene pre neasceptate asupra-ne, trebuie se o suferimu cu pacientia, si se-i ne plecamu.

Si acumu in urma, inainte de ce s'áru pune in mormentu osementele ce jacu inaintea nóstra, nu me potu retiené, cá se nu implenescu ultim'a detorentia, ce 'o am facia cu adormitulú, adeca cá se esprimu si celea mai de pre urma cuvente catra ai sei, si catra acei, in mediuloculu càror'a a petrecutu!

Pre voi v'asiu chiamá dar', oh gelnici parenti, pre cari v'a lovitú acésta nenorocire; pre voi v'asiu chiamá, cá se incungiuráti acestea scanduri, unde jace odorulu animei vóstre, dar' nu ve potú din departare, — ve chiemu dar' pre voi toti câtú ve afláti presenti, cá se veniti se-i dàmu sarutarea de despartire acestui bunu amicu, care pléca adi din mediuloculu nostru, pre voi ve chiemu cá se veniti se plangemu nimernic'á lumei acestei-a pre mormentulu lui!

Si acumu pasíndu preste pragulu eternitatiei, 'si întórce cuvente sale mai antaniu catra pré-iubitii si gelnicii lui parenti: Scíu cá despartirea mea va causá rane nevindecavere, de óre-èe asceptáti se ve fíu spriginulu si ajutoriulu betranctieloru, inse ve mangaiáti in dispunerile neincungiurabile ale sortiei càrui'a si mai in urma totu pamenténulu trebuie se-i se supuna; ve multiamescu benefacerile parentiesci, cari mi-le-ati doveditu dela léganu pana acum la mormentu, si in câtú si eu cá omu, carele potému gresi, s'a potutu intemplá, cá intr'unu cursu de tempu, ce-lu nu-

mimiu scurtu, mai adese-ori se ve fiu fostu spre greutate, — luan-du-mi ultimulu remasu bunu, cu sarutare fiésca me rogu de iertare si benecuventare parentiésca!

II. D. Episcopu. Pré-Santíte Domnule Episcópe si pré-bunulu meu Parente! Din grati'a Ilustritatiei Tale fúiu norocosu si eu a fi numeratu intre Clerulu teneru alu acestui institutu, — unde devis'a si scopulu mi-a fostu se me pregatescu la sublim'a misiune preotiésca, unde de-sí dupa poterile mele debile m'am silitu a corespunde acceptarei II. Tale, — s'a potutu intemplá, cá nu totu-dé-un'a se satisfacu deplenu acestei chiamari, — pentru ace'a me rogu de iertare parentiésca, de deslegare archierésca si benecuventare!

Reverendisimi DD. Canonici! Cá consiliarii Ilustritatiei Sale ati fostu acei'a, in cari in totu tempulu petrecerei mele intre clerici am fostu fericitu a esperiá inalt'a patronire, si a me bucurá de ajutoriulu si spriginulu Rev. Domníloru-Vóstre, pentru tóte acestea multiamindu-ve si pentru tóte gresielele mele rogan-du-ve de gratiósá iertare!

Nu me potu uitá in acestu momentu neci de rudeniele mele, si cu deosebi de unchiulu meu, Sp. Domnu Vasiliu Buteanu jude reg. in Siomcut'a-mare, multiamindu-i pentru bunavointi'a, fidelitatea si ajutoriulu aratatu catra mene in totu decursulu vietiei mele scurte, precumu si in tempulu nepotentiei mele mai pana la momentulu despartírei; in semnu de recunoscintia si acumu mai pre urma i-i ceru resplat'a dela Domnedieu si pentru scaderile mele iertare!

Venerat'a superioritate si Domnii Profesori! Cu dulce aducere amente cugetu la tempulu scurtu ce-'lu petrecúii sub scutulu si paz'a Ven. superioritati, — Claritatile Vóstre ati fostu aceli'a, cari in decursulu aloru duoi ani mi-ati impartítu nectariulu toturorur scientieloru acelor'a, prin cari se me potu pregatí la sublim'a cariera a preotiei -- cá déca nu erám smulsu din sírulu celoru

vii, se potu si eu corespunde detorentieloru mele, si in semnu de multiamita óre ce am potutu se ve aducu in decursulu acestoru doi ani, decâtu dóra v'am molestatu si maniatu prin neimplenirea agendelu mele, — pentru ace'a rogandu-me de iertare, rogu pre Domnedieu, cá se ve benecuvete nisuintiele se poteti priví cu indestulire si placere fruptulu osteneleloru, éra candu umerii slabiti nu voru poté portá sarcinele vietiei, in resplata se ve deie fericirea cea vecinica !

Si acumu in urma, apropiati-ve voi Cleru teneru de scandurile aceste, si priviti la osamintele reci ale acelu'a, care pentru iubirea vóstra, in cea mai grea nepotentia si-a parasitu vétr'a parentiloru, si cá se ve mai póta strengere inca odata in braciae sale a venitu in mediuloculu vostru, unde dupa decursulu aloru 4 septemani i-se puse capetu firului vietiei, si audíti ce dice catra voi acum'a mai pre urma : Trecutórie suntu, oh confrati, aici pre pamentu tóte, si precumu la suflarea cea mai mica a ventulu cadu si se vescediescu si celea mai frumóse flori infloritórie, asia si eu cá o ramura in gradin'a mare alui Domnedieu, fíiu suflatu de ventulu rece alu mortiei, rupta fora crutiare de pre pomulu vietiei, si asia frânse legatur'a dulce si pretiuíta ce me unia cu voi, si acum'a numai din locasiulu celu eternu potiu priví la voi, — deci in semnu de multiamita si recunoscientia fratiésca nu am ce se ve lasu, decâtu numai se ve rogu, cá, cu litere nesterse se pastráti pomenirea mea in adínculu animelu vóstre, — si la tempulu seu se nu ve uitáti in rogatiunile vóstre aducunde pre altariulu Domnului neci de sufletulu meu !

Acumu veniti cu totii cáti stati de facia, se ne unimu cuvenetele cu rogatiunile pretiloru, dicundu in unire : „Se-i fía tierin'a usióra si pomenirea eterna!“ Aminu.

Predic'a VI.

Despre judecat'a dein urma.

Predic'a s. Joanu Damascenu.

Amu auditu cetindu-se Evangeli'a, versulu inspaimentatoriu si judecat'a de-odata infricosiatória si mangaitória a Domnului nostru. Infricosiatória e, pentru-cà dice : „Mergeti dela mene blastematiloru“ ; — mangaitória pentru-cà dice : „Veniti benecuventatii Tatalui meu, de mosteniti imperati'a!“ — Audindu aceste cuvente, cene nu va tremurá si totu-odata nu se va imbucurá? Pentru-cà Christosu servitoriloru sei credentiosi le promite imperati'a, ér' pre cei pecatosi i-i amenintia cu focu vecinicu. Ve rogu pré-iubiti frati, cá aceste cuvente se le ascultáti cu anima deschisa si se le tieneti in mentea vóstra ; pentru-cà cene asculta acésta invetiatura cu anima buna, de-si nu scie nemica din celea-lalte scripturi, totusi singura acésta invetiatura i-i póte fi destula pentru a face tóte faptele bune si se fuga de totu reulu. — Luáti amente fratiloru de euventulu Domnului, care celoru, cari voru fi de-a drépt'a, le va dice : „Veniti benecuventatiloru, pentru-cà am fostu flamendu si mi-ati datu se manancu!“ etc. Ér' celoru, cari voru fi de-a sténg'a : „Departáti-ve dela mene blastematiloru, pentru-cà am fostu flamendu si nu mi-ati datu se manancu!“ etc. — Nu a dîsu : „Departáti-ve dela mene pentru-cà a-ti furatu, pentru-cà a-ti ucisu — si a-ti facutu alte rele ; ci dice : „pentru-cà din ale vóstre nu a-ti datu seraciloru!“ Precum pre aceli'a, cari voru fi de-a drépt'a, numai indurarea i-i va mantuí, asia pre aceli'a, cari voru fi de-a sténg'a numai scumpetea i-i va oséndí.

Nu pentru ace'a voru audí cei buni : „Veniti benecuventatiloru, pentru-cà nu a-ti pecatuitu“ ; neci cei rei : „Departáti-ve dela mene

blastematiloru, pentru-cà ati pecatuitu“ : ci pentru-cà nu a-ti voítu cu elemosini (pomene) a rescumperá pecatele vostre !

Neme nu póte fi fora pecatu, inse totu omulu cu ajutoriulu lui Domnedieu, prin faptele indurarei póte rescumperá pecatele sale. Pentru-cà Domnulu díce : „Cene nu va hraní pre celu flamendu si nu va imbracá pre celu golu se va aruncá in foculu celu de veci.“ Si de se va osendí cu diavolulu, cene nu a datu celui seracu, unde se va osendí acel'a, care a luat a altui'a? Déca la iadu se oséndesce, cene nu a primitu in cas'a sa pre caletoriu; unde se va aruncá acel'a, care l'a típatu si alungatu afora? — Déca in focu se típa acel'a, care nu a imbracatu pre celu golu; unde se va oséndí acel'a, care l'a desbracatu? — Face-ti fratiloru mei elemosina seau indurare, cà-ci indurarea nu lasa se mérga omulu in intunerecu. Pentru-cà precum díce Danielu profetulu : „Sfatulu meu o rege e : pecatele t'ale cu indurari se rescumpera : si de vei nesocoti acést'a, in daru vei bate la ceriu!“ Oh acuma, care locuesci intre paretu slabi si de corne vighiéza, róga-te, bate si cérca, éta, díce Domnulu, de facia sum inaintea ta, care vighiezi si ceri; si de vei trece preste focu, cu tene sum si flacar'a nu te va arde, pre care déca rogandu-te 'lu vei cercá, 'lu vei aflá!

De vei bate, dandu elemosina, Christosu 'ti deschide portile sale, cá se intri a moscení imperatí'a vecinica : cugeta la capetulu teu. Pre incetulu te parasescu tóte bunurile ce avéi si venu asupr'a-ti, tóte relele si neplacerile. Pentru-ca scrisu este : „Golu am esítu dein pantecele mamei mele si golu voiu intrá in pamentu.“ Pentru ace'a fá elemosina, pana-ce pretiulu ei 'ti-e in mana. Dà tîe dein ale tale, cà trecatoriu e ce ai si streinu. Uità-te la pretiu, uità-te la Domnulu teu, cugeta ce pretiu a datu pentru tene. Sangele seu si l'a versatu pentru tene : scumpu i-ai fostu, pentru-cà asia de scumpu te-a rescumperatu. Fugi de esemplulu celui avutu, pre acàrui cànî Lazaru i-a saturatu cu bubele sale si acàrui viétí'a s'a sférsitu! Amendoi au moritu, si in ce'a-lalta lume s'a mutatu

starea. Acol'o a dîsu avutulu : „Parente Avraame, indura-te spre mene!“ Avraamu i-a dîsu : „Fîiule, adu-ti amente, cã ai primitu bunurile in viéti'a ta si Lazaru asemené celea rele : acum acest'a se mangaie, ér' tu te chinuesci.“ — Oh omule, audi acést'a judecata, cã nu are recoreala cene nu a datu celui seracu! Fratiloru mei, auditi versulu Domnului, impleniti poft'a lui, cá se aveti mo-scenire in imperati'a Tatalui vostru! Ca din servu te-ai facutu amicu. Nu bagá in séma cã ai fostu osénditu, uità-te la ace'a, cã ai renascutu. Domnedieu 'ti îmbia ceriulu. Atunci candu vei face negotietoria cerésca va díce tîe Tatalu si Domnulu si amiculu : „Aminu dieu tîe, cã ce ai facutu unui'a deintre acesti mai mici, mie ai facutu.“ Ce capetu eu acum 'ti dáu de o suta ori mai multu, bá de o mîa de sute ori si in viéti'a vecinica, cum am promisú prin Joanu, ospetare de o mîa de ani si imperatia la drépt'a Tatalui : Pentru-ce ve rogu fratiloru, cã ori-si-care in câtu póte, se ajute cu anima buna pre caletoriu. Audi pre Domnulu dicundu in Evangelia despre veduv'a, carea a datu numai doi bani, cã „a datu mai multu decãtu toti, pentru-cã celiã-lalti eráu bogati si din ce le erá de prisosu au datu ; ér' acést'a totu ce a avutu a datu, si pentru acést'a s'a invrednicitu cá Domnulu cu gur'a s'a se o laude.“ Pentru ace'a toti se faca ce potu ; — totu ce-i e de prisosu, cu voi'a si veselu se deie celoru seraci. Veselu, dícu, pentru-cã numai asia dandu pucinu vei capetá multu. Dã unu banu si casciga imperatia. Dã unu banutiú micu si vei capetá viétiã vecinica. Dã celea temporali cá se capeti celea vecinice. Dã celea trecutórie si vei capetá celea ce totu-dé-un'a remanu !

De ti-ar' díce tîe unu omu bunu : Dã-mi unu banu de arama si-'ti dáu o suta de bani de auru : nu ai dá cu bucuria unu banu, cá se capeti o suta? Cu câtu mai vêrtosu se cuvene, cá la cuventulu Domnului se dáí celui seracu, dându prin acést'a insusiu lui Domnedieu? Dã asia dara lui Domnedieu pre pamentu, cá se recapeti in ceriuri viéti'a vecinica, cá asia candu vei vení in faci'a

Angeriloru inaintea judeciului Judelui vecinicu cu conscientia curata pacinica se poti dice : „Dà-mi Dómnne, cà ti-am datu, fà indurare cà si eu m'am induratu. Eu am impenitu ce ai poruncitu, dà-mi dara si tu ce mi-ai promis!“ Si cá se te invrednicesci a audi atunci : „Veniti benecuventatii Tatalui meu, de mosceniti imperati'a, ce vi-e pregatita dela inceperea lumei!“ conducându-ne Domnulu nostru Isusu Christosu, carele vietuesce si imperatiesce in vecii veciloru. Aminu.

Dr. Juliu Dragoslu.

Predic'a VII.

La introducere in parochia si la sierbirea Missei I. (Primitia).

Eu sum pastoriulu celu bunu, pastoriulu celu bunu 'si pune sufletulu pentru oile sale.

S. Joanu Evang. c. X. v. II.

Omulu, cá fientia materiala si morala are trebuintia de ajutórie atátu materiale, câtu si morale, — déca trupulu cere imbracamente, locuintia si nutrementu spre a-si poté sustiené viéti'a materiale, — sufletulu si mentea cere lumina, invetiatura si cultura spre a-si pastrá viéti'a morale, — si prin cene se póte nobilitá sufletulu, pentru care Cuventulu lui Domnedieu a venitu pre pamentu si a patimitu? decátu prin acei pastori si grigítiori, pre cari insusi Christosu i-a insarcinatu, cá se nu se uite neci la unu periclu alu viétiiei, se nu crutie neci o ostenéla, ci cu jertfírea viétiiei s'ale chiar' se invetie si se duca la etern'a fericire pre toti ómenii de ori-ce limba si de ori-ce natiune.

Consacratu-s'a Mantuitoriulu Christosu pentru fericirea neamului omenescu, — combatu-t'a ipocrisi'a (faciarí'a) fariseiloru poternici, respítu-a prejudeciale, respanditusi-a lumin'a invetiata

turei s'ale pretotendenea, — suferitu-a ocări si bat'jocuri si in urma oper'a s'a sublima o-a sigilatu cu sangele nevinovatiei, — si cá invetiatur'a, credenti'a si moralulu seu divinuu se se latiesca preste tota rotogolulu pamentului si se aduca fruptu in tóte partile lunei, a tramisu 12 apostoli si 70 invetiacei, dandu-le potere se predice, se lucre cele sante, si intru numele seu se deschidia portile ceriului. Cu adevveratu, Mantuitoriulu nostru Isusu Christosu s'a datu pre sene esemplu alesiloru si tramisiloru sei, — precum Elu veni pre lume numai cá se nutresca cu pasciune sufletesca pre toti ómenii, asia pastorii basericeii trebue se se socotesca pre sene cá nesce parenti a-i omenimei, cari suntu detori a nutri pre fii sei cu panaa mantuirei si a-i adapá cu laptele credentiei celei adevverate !

Precum dara scutirea vietiei acelor'a, carii caletorescu pre mare depinde dela gubernatoriulu intieptu alu corabiei, asia aterna fericirea sufleteloru acelor'a, carii ambla intre mii de valuri pre oceanulu vietiei acestei-a, dela intieptiunea acelu-a, carii suntu chiamati a guverná si indrepta corabi'a vietiei acestei-a, — si aceli'a suntu preotii ; — preotii cá conducatori in fruntea unui poporu, — premergundu cu lumin'a faciei sale, se nisuescu a cresce membrii demni basericeii si religiunei lui Christosu, individi folositori patriei si neamului omenescu, ei se nisuescu a casciga statului cetatieni buni spre fericirea si securitatea societatei, — ei prin invetiaturile si esemplele s'ale se nisuescu a conduce poporulu la portulu fericirii eterne.

Esperinti'a ne invetia, cá nemicu nu pote fi mai stricatiusu benelui comunu, decatu portarea unci deregutoriá, care cade in manele unui omu nesocotitu , dar' inca cu atatu mai pucinu póte aduce cev'a folosu publicului ; scimu si ace'a cá, cu catu e mai inalta si mai frumósa deregutori'a, prin care voiesce cenev'a se sierbesca publicului, cu atat'a e si mai demna de respalata implenirea acelei-a cu esactitate, — si óre ce deregutoriá e mai inalta

si mai marétia, cá deregutori'a preotiésca, care nu omu pamenténu, ci insusi celu Atotupoternicu o-a fundatu-o pentru fericirea neamului omenescu.

Se cetimu cu atentiune profetiéle lui Esehielu profetulu, si vomu aflá cum-cá pre pamentu nu e neci o deregutori'a mai inalta, neci unu sierbitiu mai maretiu, cá deregutori'a si sierbitiulu preotiescu.

Domnedieu e in ceriu, ómenii pre pamentu, si preotii in mediulocu intre ómeni si Domnedieu, cá pre ómeni in numele lui Ddieu se-i povatiuéscá, — Domnedieu e facatoriu, ómenii suntu fapturi, si preotii preste densii pusi pentru de a-i indemná, cá celea ce suntu detori a le dá lui Domnedieu se le deie lui Domnedieu, — Domnedieu e parentele luminiloru, ómenii suntu intru intunerecu si preotulu e candel'a in mediulocu, cá prin tr'ensulu se lumineze lumin'a cea adevérata toturoru, — Domnedieu e domnu santu, ómenii suntu pecatosi, si preotulu e mediulocitoriu, cá prin tr'ensulu se se impace cu Domnedieu. — Nu e sub ceriu inaltíme seau potere, carea se se póta asemená poterei celei preotiesci, — nu e pre pamentu asja demnitate, nu e intre ómeni asia rangu, cu care se se póta asemená sublimitatea preotiei, — câte poteri si deregutori'i pamentesci suntu, tóte se ocupa cu lucruri pamentesci si trecutórie, poterea preotului inse se estende preste cele ceresci si eterne, preste cele ale sufletului, carele este nemoritoriu.

Se vedemu acuma, iubittii mei, cá ce e? si cene e preotulu?

Preotulu e acelu madulariu constitutivu in organismulu santei mamei baserice, cárui-a e incredentiatu depositulu rescumperarei cascigate prin Mantuitoriulu nostru Isusu Christosu pre altariulu crucei, si asia prin preotu se contenea opulu rescumperarei genului omenescu, acárui'a procedura vá se dureze pana candu numai va locuí unu sufletu de omu pre rotogolulu pamentului.

Se-lu privimu pre preotu la altariulu Domnului, se vedemu ce face acolo? Cu puterea data de susu preface panea si vinulu in trupulu si sangele lui Isusu Christosu, — si candu deplinesce preotulu acestu sacrificiu necruntu, au nu prémăresce pre Domnedieu? au nu face bucuria angeriloru? au nu edifica baseric'a? ajutora pre cei vii, si casciga odihna celoru repausati? — Bá cu adeveratu, standu preotulu inaintea altariului Domnului, si privindu la demnitatile celea nespusu de mari ale jertfei — se róga, cá Parentele cerescu se nu despretiúesca rogatiunea lui versata inaintea tronului pentru cei asia de scumpu rescumperati prin unulu nascutu fiiulu seu, — inaintea altariului standu preotulu, prin rogatiunile sale neintrerupte acolo tientesce, cá Domnedieu se bene-cuvente ostenelele si lucrurile credentiosiloru sei, se-i mantuésca de totu reulu trupului si mai cu séma a sufletului, se redice pre cei cadiuti, se intarésca pre cei ispititi, se mangaia pre cei intristati, se vindece pre cei bolnavi, se steie intru ajutoriu celoru ce voru se móra, éra celoru morti se le daruésca odihna eterna. — Prin cuventulu preotului se deschide ceriulu, si de acolo fiiulu lui Domnedieu, plenu de daruri se cobóra pre altariu, si de pre altariu, prin buzele preotului striga la ceriu, ceréndu dela Parentele seu daru si indurare pentru poporu!

Se cugetamu, cum s'a minunatu tóta natur'a, candu Isusu Navi porunci sórelui se stée in locu si a statutu in locu nemisicatu 3 óre, cu cátu mai vèrtosu s'ar' fi minunatu, de ar' fi indatoratu Isusu Navi sórele, cá se se pogóre pre pamentu? Si totusi ce ar' fi acést'a pre langa ace'a, ce lucréza preotulu la altariu? indetorindu insusi pre Domnedieu se se cobóre ori candu vré elu, inoindu minunea, nu ace'a alui Isusu Navi, ci ace'a ce s'a facutu in pantecele fetióriei, care fú camer'a nuntiei celei prémărite, mnelulu celui divin, ce-'si logodí sie natur'a cea omenésca, — cu adeveratu dreptu are aci a strigá s. Gregoriu teologulu: „O onorata demnitate preotiésca, intru acàror'a mani, pre-

cum in pantecele fetióriei, se intrupéza fíiulu lui Domnedieu!“

Se-lu privimu in administratiunea santei taine! Au nu preotulu e acel'a, care prin tain'a santului botezu — face fientie dupa tipulu si asemenarea lui Domnedieu? Au nu preotulu e acel'a, care pre baiatu 'lu primesce in braciele sale, cá se-lu invetie principiile religiunei lui Christosu, si se-i nutrésca sufletulu cu laptele credentiei celei adeverate? Si apoi, déca cresce si are lipsa de nutrementu mai tare, au nu preotulu e acel'a, care-lu prende de mane si-lu conduce la ospetiulu angeriloru, la més'a divina, la tain'a santei cuminecaturi? — Apoi dupa-ce scimu, cá omulu e o fientia fórte frageda — fragilitatea omenésca acolo 'lu conduce, de adese-ori, fiendu in grati'a lui Domnedieu — recade dein statulu gratiei, in statulu periclului mantuirei; adeca: dupa-ce anim'a omului se ranesce prin pecatu, — cene e acel'a, care tórna pre ea balsamu vindecatoriu prin sant'a taina a marturisirei: au nu preotulu? bá acest'a! pentru-cá lui i-s'a datu potere a legá si a deslegá; potere, care intrece tóte poterile omenesci. Én' spuneti-mi, cá óre isvoresce dein cev'a institutiune lumésca atât'a daru, atât'a bunatate eterna pentru omenime, cá dein sublimitatea chiamarei preotiesci? Én' spuneti-mi cá, candu ve indoiti cu anim'a, unde alergáti dupa sfatu cu deplena incredere? si cene ve primesce in ori-ce tempu si in ori-ce óra cu braciale deschise? — De suspina ore-carele sub apasarea necasuriloru, atunci unde ve poteti cautá mangaiarea si leniscea doreriloru vóstre, decátu numai acolo, unde se póte aflá leniscea cea adeverata a sufletului?! unde ve poteti depune pirg'a osteneleloru vóstre, decátu la petiórele santului altariu — alu càrui sierbitoriu e preotulu? De acolo numai, poteti cere spre respata mangaiarile si ajutoriulu moralu spre indulcirea deosebitelu suferintie, ce suntu nedespartite de viéti'a omului pre acestu pamentu, — vedeti, cá numai si numai la sierbitoriulu altariului ve poteti gasí mangaiare si repaus!

Én' deschidetí-ve dar' acumu gurile si-'mi respunde-ti voi, cari in tóta viéti'a vóstra nu sciti lucrá alta, decâtu se ve bateti jocu de cele sante si de sierbitorii altariului? én' spuneti-mi, cà óre nu preotulu e acelu pastoriu, care 'si pune sufletulu pentru poporulu sie incredentiatu, pre care neci in celé mai grele tentatiuni si bóle nu 'lu lasa nemangaiatu?

Sum convinsu, cà multi voru fi intre voi, cari si-au avutu prietenii cei mai iubiti, in mediuloculu si la més'a càror'a multe díle bune au petrecutu — si acei amici cadiendu pre patulu nepotentiei, — mediculu depunendu tóta speranti'a de vindecare, au nu i-ati parasitu, cà pre putrediunea pamentului si mancarea viermiloru; bá asia! Póte strigá celu necasítu dupa ajutoriu si usiorare trupésca si sufletésca, cà neme nu-i aude cuventulu lui, numai singuru preotulu e acél'a, care si in tempu de nópte prin frigu, plóia si tempestate se ivesce cu o facia plena de mangaiare, singuru preotulu e acél'a, care se róga pentru celu bolnavu; elu deslegandu-lu, i-i dà mangaiare si merinde pre calea eterna, pentru-cà elu singurn scíe, cà pre patulu nepotentiei vede omulu ace'a, ce insémna a fi omu? acolo se vede pieritiunea si slabitiunea vietiei omenesci, acolo usioru se invétia a se rogá cu dreptulu Davidu : „Dómne invétia-me a-mi numerá dílele mele cá se fíu intieleptu!“

Én' spuneti-mi dar', cà óre este rangu, cu care se se póta asemená sublimitatea preotiei? Credu-cà neci unulu deintre voi nu-mi ve-ti poté aretá o asemenea potere si deregutoría, — si totusi in dílele nóstre intru atât'a s'au rapitu ómenii pre sene, in câtu despretiuescu statulu preotiescu, bá 'si facu judecata nesocotita despre acél'a, dicundu cà nu e de lipsa. Si óre ce póte fi caus'a? Ace'a, cà preotulu e invetiatoriulu religiunei celei adeverate alui Isusu Christosu, si cá atare dein porunc'a Mantuitoriului e detoriu se-si implenésca cea mai de frunte detorentia facia cu poporenií sei, trebue se predice cuventulu, se mustre, se certe,

se indemne cu tóta indélunga rabdarea si invetiatur'a, — elu 'si slobóde sagét'a s'a si respesce tóte fora-de-legile, sd robesce truffi'a celoru poternici, combate scumpetea avutiloru si in tóte giurstarile spune adeverulu, carele, celor'a ce petrecu in moravuri rele li e urítu. — Éta caus'a desperatiunei! Si óre ce cugeta unii cá acesti'a, dóra cà-'si voru ajunge scopulu loru reutatosu candu va? — Nu cugete! cà-ci Domnulu Christosu a dísu : „Mergeti si invetiáti, si eu cu voi voiú fí pana la capetulu lumei!“ Deci acésta deregutoría va sustá nesmentita pana la capetulu lumei; -- ér' aceli'a, cari acum se rusíneza de cuventele lui Christosu, si Elu se va rusiná de densii candu va vení intru marirea s'a si a Tatalui si a santiloru angeri — si le va díce : „Duceti-ve dela mene blastematiloru in foculu celu nestensu, care e gatitu diavolului si sierbitoriloru lui, — pentru-cà n'ati bagatu in séma cuventele preotiloru, ci i-ati lapedatu, mai fora-de-lege státi, si mai de mari chinuri sunteti vrednici, decâtu Dathan cu ai sei!“

Éta, iubiti ascultatori, cum sierbescu préotii poporului dela redicarea dein léganu pana la astrucarea sub pamentu! — Si pentru implenirea acestoru detorentie cu ce sunteti voi detori? — Éta pre scurtu detorentiele : Sunteti detori cu onóre, pentru-cà preotulu pre pamentu in ordulu spirituale tiene loculu lui Domnedieu, si celu-ce nu onoréza pre preotu, nu onoréza pre Domnedieu. Sunteti detori a-i ascultá in cele ce suntu spre mantuirea si santirea sufletului, deci tóte câte voru díce se faceti si se padíti, se-i ascultati si se ve supuneti loru, cà ei priveghiéza pentru sufletele vóstre, cá cei-ce suntu detori a dá séma pentru ele! Sunteti detori se-i iubiti, cá pre cei ce se ostenescu pentru voi. Sunteti detori se-i sustieneti cu celea de lipsa, aducundu-ve amente de cuventele Mantuitoriului, cà „lucratoriulu e demnu de plat'a sa.“ Si apoi vediut'a-ti, cá cene-va se sierbéscá in óste cu leaf'a s'a? Vediut'a-ti se planteze cene-va vinia si din fruptulu ei se nu manance? Au vediut'a-ti pastoriu pascundu turm'a si dein laptele ei se nu manânce? Au nu si care sierbesce altariului cu altariulu trebuie se se impartesiéscá? cá asia a dispusu Domnulu, cá cei ce predica Evangeli'a, dein Evangelia se traiéscá. — Deci numai déca le veti implení acestea, poteti asceptá fericirea vóstra si a intregéi familia!

(Va urná.)

FOISIORA.

Prea-Santitului si Prea-luminatului Domnu

MICHAILU PAVELU

Episcopulu romanu gr. cat. alu Gherlei.

LA ANIVERSAR'IA A TREI'A A INSTALAREI IN SCAUNULU ARCHIERESCU,

— 23. Fauru 1876. —

re marea fortunósa, prin valuri furibunde
Securu plutesce barca, avendu conducútoriu, —
O turma fora frica prin sêlbe, vâli patrunde
Sciendu, cà fiér'a fuge vediendu pre-alu ei pastoriu!

De trei ani, si mai bene, a nóstra naia mica
Plutesce fora téma pre luciulu spumatoriu,
Plutesce fora téma . . . si-acésta va se dîca :
Cà braciulu Teu celu ageru i e conducútoriu!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

De trei ani, si mai bene, decandu micuti'a turma
Te vede cu ochi mândri în frunte-i cá pastoriu, —
De-atunci ori-ce dorentia 'si-o stempera, 'si-o curma
Avendu-Te în sinu-i, tramisu de Creatoriu!

Pasfescé deci Ilustre, si nai'a Diecesei
Condù-o mai departe cu zelu-Ti cunoscutu, —
Ferindu-o de Caribde, de Scil'a peritiunei,
— Si Ceriulu se-Ti ajute, in elu se-Ti affi scutu!

Pasfescé mai departe cu-'nalta demnitate
Portandu in man'a-Ti santa toiagulu pastorescu, —
Sî Ceriu-'Ti daruésca viétia-'n sanetate
Se-Ti poti conduce turm'a la tronulu celu cerescu!

Pasfescé mai departe, fiendu spre aperare,
Sociu veduvei serace si tata la orfani,
Urarea ni espresa si-acum'a-'n devotare :
Pré demne Archirée : viéza la multi ani!!

Silviu B. Sohorc'a.

Demnitatea Preotului.

(Urmare.)

Ne pune in uimire, cu ce cuvinte si termini splendidi glorifica santii Parenti demnitatea preotiésca. — S. Leo scrie : că preotulu intru atât'a intrece pre rege, cu cătu luminosulu sóre pre cele-lalte stele. — Joanu Gura-de-auru si s. Ambrosiu au scrisu cărți despre demnitatea preotiésca si dîcu că : cu cătu e mai pre susu spiritulu decâtu corpulu, cu cătu e mai marétia imperati'a ceriului decâtu pamentulu si cu cătu suntu mai pre susu bunetatile spirituali decâtu cele mundane : cu atâtu e mai pre susu demnitatea preotiésca decâtu cea regésca. ¹⁾ Éra Domnedieu in s. scriptura le atribue urmatóriele numiri :

I. Se numescu preotii in s. scriptura a n g e r i , gur'a preotului predica dreptatea lui Domnedieu si intieptiune, ²⁾ că elu este angerulu lui Domnedieu. — Santulu Joanu la inceputulu Apocalipsului, de optu ori numesce a n g e r i pre barbatii basericei, éra santulu Paulu scríe, că credentiosii primiáu pre invetiatoriulu spiritualu, pre preotu, cá pre angerulu lui Domnedieu. ³⁾

Dein dóue cause se numescu preotii a n g e r i . — A n t a n i u că-ce precum angerii suntu totu atâté spirite servitórie, cari se tramitu spre servire si ajutoriu celoru ce voru se erediésca mantuirea : intru asemenea modu Domnedieu alege si tramite in mediuloculu nostru pre preoti, cá densii cu invetiatur'a, cu admonitiuni, rogatiuni, cu esemple bune, prein administrarea santeloru sacramente, pre pecatosi se-i abata dela calea cea ratecita si indrepte spre calea adeverului si a virtutiei, cá toti se fia perfecti, se nu le lipsésca nemica dein acele, cari se receru pentru dobandírea fericirei eterne ⁴⁾.

A dóu'a numirea de angeru indémna pre preotu la o viétia adeveratu angerésca, cá nu numai dein afora se apara in vestimente de serbatori, dara mai cu séma se fia curatu, cu anim'a si cu sufletulu.

Angerii nu se amesteca neci intr'unu pecatu, nu in nesatiu, nu in betíia, nu in luxuriá, nu in avaritia, nu : ci in contenù lauda, glorifica pre atotu-poterniculu Domnedieu, cantandu neincetatu : s a n t u , s a n t u , s a n t u este D o m n u l u S a b a o t u ! ⁵⁾ Asia trebuie se fia si preotulu

¹⁾ Ambros. de dig. sac. c. 2. — ²⁾ Ev. 1, 14. — ³⁾ Ap. 1, 20. 2. 1. 18. 12. Gal. 4, 14. — ⁴⁾ Colos. 1, 28. II. Tim. 3, 77, Jac. 1. 4. I. Cor. 1, 7. — ⁵⁾ Apoc. 4, 8.; Isaia 6, 3. —

legei noue ¹⁾); pentru-că cuventulu mai pucinu modestu in gur'a filoru lumei acestei-a este numai jocaréia, éra in gur'a preotului este injuratura ²⁾. Betí'a in altii este crima, in preotu este sacrilegiu ³⁾. De ace'a preotulu trebuie se se asemene angerului padítoriu, care, de-si in contenú petrece între ómeni, totusi in contenú vede faci'a lui Domnedieu; — asia si preotulu totu-dé-un'a trebuie se fía cu cugetulu la Domnedieu, creatoriulu seu ⁴⁾. Preotulu tóta fericirea dein lumea acésta trecutória se-'si-o puna in pastorirea fidela a sufleteloru sí-e incredentiata, cá nece unulu dein ele se nu piéra; cu unu cuventu devis'a lui se fía: cá se faca voi'a Tatalui, carele este in ceriuri! — Pre langa acést'a preotulu trebuie se aiba grígia si de fericirea temporaria a turmei sí-e incredentiata; si acést'a cu atátu mai vêrtosu, cá multi suntu adi, cari voiescu a o conduce pre locuri baltóse, de unde nu póte aduná nece pentru sene si nece pentru mnelusieii sei, decâtu calbéza. Reulu a intratu in creatur'a lui Domnedieu.

II. Regi numesce sant'a scriptura preotii, de unde Moise, Samuilu si Macabeii au portatu pre langa oficiulu de conducători si oficiulu de preotu. Éra despre preotimea Legei-nóue scrie apostolulu si capulu basericeii — santulu Petru: „Voi sunteti neamu alesu si preotíia regala“ ⁵⁾; santulu Joanu nu intr'unu locu scrie, cá Domnedieu a pusu preotimea in un'a ast'feliu de pusetiune, in cátu domnesce pamentulu, cá dîce: „Si ne-ai facutu Domnedieului nostru regi si preot; si vomu domní pre pamentu“ ⁶⁾; éra in altu locu scrie: „Fericitu si santu este celu ce are parte de inviarea cea de antania, preste acesti'a mórtea cea de a dóu'a nu are potere si voru fí preoti ai lui Domnedieu si ai lui Christosu si voru domní cu elu o milia ani.“ ⁷⁾

Dara preotii nu suntu ast'feliu de regi cá si regentii pamentului, nu au chiamarea de a asuprí pre subalterni cu dári si imposite nesupportabile, nu se ocupa cu politic'a lumei, nu cu ace'a: cá, cum se supuna, bá póte se estírpe pre una natiune seau alt'a, cum se-i puna cátusie in petiórele-i materiali si in cele morali seau spirituali, nu-si sfarma preotii capulu, cá regentii pamentului, cum se impiedece pre un'a natiune dela mediulócele sale de a se cultivá si inaintá conformu spiritului seu; preotii cá atari nu au devisa: pompa si luesu pre cont'a sub-

¹⁾ Exod. 18, 30. — ²⁾ S. Bernard. Petrus Chrysologus. — ³⁾ Mat. 18, 10. — ⁴⁾ Tob. 12, 19. Joanu 4. 34. — ⁵⁾ I. Peir. 2, 9. — ⁶⁾ Apoc. 5, 10. 20, 6., ⁷⁾ Luc. 22, 25.

alterniloru, nu cügea la arme si mediulóce omorftórie, nu, ci : ace'a corona regale, carea străluce pre capulu preotfímei este infrumsetiata cu semnele sanctitatiei, este opulu virtutiei ¹⁾). Potestatea, caréa o posedu preotii cá regi, nu consta in derímarea ci in edificarea stateloru si a totu ce e bunu, frumosu si placutu supremului rege ²⁾).

Potestatea regésca, de care se bucura preotii, mai antaniu se reduce la insusi regele spiritualu, cá se póta domní preste pasiunele sale, se-si póta guverná trupulu, cá acel'a se nu apuce domnírea preste spiritu, si cá se nu se faca sclavulu pecatelor, cu unu cuventu : cá vieți'a si acomodarea lui in acésta lume alunecatória intru tóte se corespunda acceptarei marelui rege, care s'a umilitu pre sene pana la mórtea crucei. Potestatea regésca a preotului pretende, cá preotulu — dîu'a-nóptea se fía atentu, cá inamiculu comunu alu tuturoru ómeniloru — diavolulu — care ambla rãcníndu, cautandu pre cene se inghitia, si care de multori invinge pre regi si face nebuni pre puternicii dîlei de adi; dîcu se fía atentu, cá pre densulu se nu-lu póta predomní ³⁾).

Dara poterea preotiloru mai are influintia si afora de ei; pentru-cá preotii suntu pusi decatra Domnedieu cá se conduca sant'a baserica cu spiritulu blandetieloru, éra pre cei renitenti se-i indrumeze la ascultare cu tóta poterea cuventului, éra pre cei rei si neemendabili se-i scóta afora dein sinulu regatului lor ⁴⁾).

III. Preotii Testamentului nou in sant'a scriptura se mai numescu : lumin'a lumiei. Mantuitoriulu nostru Isusu Christosu díce despre sene : Eu sum lumin'a lumiei ⁵⁾); éra santulu apostolu Pavelu pre credentiosi acum — fíi ai luminei, acum : lumina in Domnulu si acum : fíi ai dîlei ⁶⁾); éra despre conducutorii credentiosiloru singuru marele conducutoriu Christosu se esprima dicundu : Voi suntu ti lumin'a lumiei ⁷⁾). Scímu, cá la inceputulu acestui universu tóte au fostu in intunecime, pana candu Domnedieu desparti intunereculu de lumina, pana candu Domnedieu nu dede lumina; si precum atunci a domnitu intunerecu pana n'a transmisu Domnedieu lumin'a : asia a domnitu intunereculu intre ómeni pana la venirea luminei celei adeverate! — Omnimea lipsita de lumin'a vietiei, orbecá in nesecuritate, avé pre atáti'a

¹⁾ Ecl. 45, 14. — ²⁾ II. Cor. 13, 10. — ³⁾ Abac. 1, 10. — ⁴⁾ Fapt. Apost. 20, 18., Gal. 6. 1., I. Cor. 4. 21. — ⁵⁾ Joanu 8. 12, 12. 46. — ⁶⁾ Efes. 5, 8-9., Tesal. 5. 5. — ⁷⁾ 12, 36.

diei pre câti vedé ; erá inecata in noroiulu fora-de-legiloru, amblá dupa lumina, si lumin'a nu erá : vene inse lumin'a lumei, Christosu, si tóte capeta alta cólóre, tóte se imbraca in vestimentulu adevéruului ; la venirea lui in lume se bucura ceriulu, saltéza pamentulu ; elu aduce invetiatura nóua, predica la tóta faptur'a. — Inse, dorere, togm'a aceli'a, càror'a predicá, l'au judecatu la mórte, la mórtea crunta a crucei.

Deci, déca Isusu, ffiulu lui Domnedieu nu ar' fi lasatu ómeni, cari se predice cuventulu lui — tóta invetiatur'a lui remané neprofesata ; — inse alegându-si invetiacei, pre acesti'a i-a autorisatu si tramisu in tóta lumea se-i predice invetiaturele lui : deci cu totu dreptulu i-i numí lumin'a l u m e i .

Dara lumea acésta mare si frumósa, de care ne legamu cu atât'a zelu si cu atât'a taría, este luminata nu numai de unu sóre luminos, ci si de alte multe stele mai mèrunte si mai mari, cari tóte stáu in strênsa legatura cu sórele, in câtu primíndu-si dela acest'a lumin'a, si ele lumíneza in sfer'a si tempulu loru : tocma asia si in Baserica suntu lumini — preoti — mai mari si mai mici, inse toti stáu in legatur'a cea mai strensa unii cu altii, luminandu care dupa poteri in cerculu seu de activitate ; suntu in legatura strênsa la olalta, avèndu fie-care totusi si poterea s'a. Dá, un'a relatiune frumósa este intre preotii bisericeii lui Isusu Christosu, si unulu fie-care este tramisulu lui Christosu, unui'a fie-càrui'a i-i este dísu : Voi sunteti lumin'a l u m e i !

De ací Baseric'a lui Christosu dupa visiunea profetului Zacharia (4, 2) se póte asemená cu unu p o l i c a n d r u d e a u r u , in care lamp'a cea mai de-asupr'a si cea mai mare este insusi autoriulu bisericeii, éra cele-alalte candelé suntu celi'a-lalti preoti dein b a s e r i c a . Si precum a demandatu Domnedieu in Testamentulu vechiu cá in cortulu lui, in bisericeii lui totu-dé-un'a se ardia lamp'a : asia a vrutu Isusu Christosu intemeiatoriulu bisericeii Legei nóue, se fía preotii sei lumini nestense, lumini pururea ardietórie. De acea le si demanda dicundu : Asia se lumíneze lumin'a vóstra inaintea ómeniloru, — adeca cá anim'a preotului nece odata se nu se abata dela cele bune si placute lui Domnedieu. Cu-ventele, faptele si intrég'a conportantia a preotului se fía lumina, la vederea carei'a se póta caletóri cu tóta securitatea cei dati spre grigi'a loru in acésta lume provediuta cu multe încúrcature. Lumina a fostu si este Christosu, lumina trebue se fía preotulu, servulu seu, cà-ci numai atunci va fi demnu servulu de plat'a s'a ! (Va urmá.) 75

Teodoru Petrisioru,
profesoriu.